

με ὅ, τ' εἴμαστε; Στὸ μεταξύ, εἴμαστε μπρὸς σ' αὐ-
τοὺς σὰ μπροστά σὲ ξένους. Δείλιαζαν τὴ ζωὴ μας.
Κάποτε περπατοῦσαν μαζί μας στοὺς διάδρομους
καὶ στὶς αὐλὲς καὶ τοὺς ἀκολουθοῦσαμε χωρὶς καρ-
διά. Κάποτε ἔρχονται νὰ παίξουνε μαζί μας καὶ
τὸ παίγνιδι τότες δὲ μᾶς φαίνονταν τὸ ἴδιο. Κά-
πιοι δὲ βρίσκανε τοὺς ἀδερφούς των. Πλανοῦνται
μοναχὰ ἀνάμεσα στὰ ξεφωνητὰ μᾶς καὶ δὲν εἶχαν
κανένα φίλο ἀπ' αὐτοὺς, ποὺ δὲν εἶταν νὰ πεθάνουν.
Κι' ὥστόσο τοὺς ἀγαποῦσαμε καὶ καμιά ἄλλη μορ-
φή ἀπὸ τὴ δική τους δὲ μᾶς εἶτανε πρὶ ἀγαπητή.
Τὴ μᾶς ἔβλεπε λοιπὸν καὶ τί εἶναι τὸ πρὶ ἑνὸς; Ἔβλεπε
μας; Τὴ θαλάσση μυστήριον εἶν' αὐτὴ ποὺ στὸ βυθό
της ζοῦμε; Ἐδῶ βασιλεῖεν ἀκόμα καὶ κείνη ἡ ἀ-
γάπη ποὺ μὲ λόγια πιά δὲ λέγεται, γιὰτὶ τίποτα
δὲν ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴ ζωὴ τοῦτου τοῦ κόσμου.
Δὲ θὰ δύνουνταν ἴσως νὰ βαστάξῃ καμιά δοκιμασίαν
θαρρεῖς πῶς ἀπὸ στιγμὴν σὲ στιγμὴ φανερόνεται καὶ
ἡ μικρότερη συνειδησιμὴν φιλικὴ φαίνεται ἀκόμα νὰ
τὴ νικάει καὶ ὥστόσο ἡ ζωὴ της εἶναι πρὶ βαθιά
ἀπὸ μᾶς. Ἰσως δὲ μᾶς φαίνεται ἀδιάφορη παρὰ
μόνο γιὰτὶ ξέρουμε πῶς μᾶς περιμένει σὲ καιροὺς
πρὶ μακρυσμένους καὶ πρὶ βέβαιους.

Δὲ μιλάει δὴ καὶ τοῦ γιὰτὶ ξέρεῖ πῶς θὰ μιλήσῃ
ἀργότερα. Τὴ βαθύτερη ἀγάπη δὲν τὴ δίνουμε σὲ
κείνους μόνο ποὺ ἀγκαλιάζουμε. Ὑπάρχει μὲ μ-
ριὰ τῆς ζωῆς—καὶ εἶναι ἡ καλύτερη, ἡ ἀγνότερη,
ἡ μεγαλότερη,—ποὺ τίποτα δὲν ἔχει νὰ κάνει μ-
τὴ συνειδησιμὴν ζωὴ, καὶ τὰ μάτια, ἀκόμα καὶ τῶ
ἐρωτεμένων, δὲν ξεπερνᾶνε ποτὲ σκεδόν τὸ ὅριον τῆς
σιγῆς καὶ τοῦ ἔρωτα.

Ἡ τοὺς ἀφίναμε μόνους γιὰτὶ μῦλο ποὺ νεώτε-
ροί μας, εἶτανε πρὶ μεγάλοι ἀπὸ μᾶς;... Ἐξάρμε
τάχα πῶς δὲν εἶχανε τὴν ἴδια ηλικίαν καὶ τοὺς φο-
βοῦμαστε σὰ δικαστάδες; Οἱ ματιές τους ἔρχισαν
νὰ γίνονται πρὶ γρήγορες ἀπὸ τὶς δικές μας καὶ ὄν-
τας τύχαινε νὰ πέφτουνε πάνω σὲ κανένα δικό μας
κίνημα ταραχῆς, τότες χωρὶς λόγο συχάζαμε καὶ
μὴ σιωπῇ ἀνεξήγητη ἀπλώνονταν γιὰ μὴ στιγμὴ.
Γυρίζαμε τὸ κεφάλι· μᾶς κοιτοῦσαν καὶ γελοῦσαν
σοβαρά. Θυμῶμαι τὴ μορφήν δυὸ ἀπ' αὐτῶν, ποὺ
περίμενε ξαφνικὸς θάνατος. Μὰ ὅλοι σκεδόν εἶτανε
φοβισμένοι καὶ πᾶσιζαν νὰ περᾶσουν ἀπαράτηρη-
τοι. Εἶχαν κ' ἐγὼ δὲν ξέρω κάπια θανάσιμη ντροπὴ
καὶ φαίνονταν σὰ νὰ ζητοῦσαν νὰ τοὺς συχωρέσῃς
γιὰ κάπιο ἀγνωστο καὶ σιμοτινὸν κῆμα. Προχωροῦ-

σαν. Κοιταζόμεστε. Ἐπειτα ἔακολουθοῦσαμε τὸ
δρόμον μας χωρὶς νὰ ποῦμε τίποτα καὶ καταλαβαί-
ναμε ὅλα δίχως νὰ ξέρουμε τίποτα.

Λευκάδα

INTA ΓΑΡΤΖΩΝΗ

ΣΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ

Τοῦ φίλου Ἡλία Σταύρου

Ὁραῖο σὰν ἀγγελουδι
Πρὶ ἐπέταξε σὴν Γῆ
Κ' εὐρῆκε μὴν αὐγὴ
Λευκὸ λουλούδι,
Κ' εἶπε: Ὁ νὰ ἡ φωλιά
Νὰ μείνῃ αἰώνια...

Λουλούδ' ἡ ἀγκαλιὰ
Εἶναι τῆς Μάννας·
Καὶ τὰ γλυκὰ φίλια
Μόρια εἶναι ἀηδονία...

Ὁ Ἀγάπης πλάνας
Μάρι τί κάνεις!
Καὶ τὸ λουλούδι
Καὶ τ' ἀγγελουδι
Ἐνα τὸ φτείνεις.

Σπέτσες, Σεπ. 24. 1905

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ο ΧΑΤΖΗΣ

Βγήκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ ὕστερος ἀπὸ δέκα χρό-
νια. Σκέφτηκε τότες τί νὰ κάνει γιὰ νὰ ζήσει τὴ
ραμπιλία του. Ἐτσι ἔνοιξε τὸ μικρὸ μαγαζάκι στὴ
μέση τοῦ μεγάλου δρόμου. Ἐδινε κρασί, λευκούρι,
μαστίχα στοὺς ταξιδιωτὰς ποὺ βρίσκανε τώρα μὲ
χρὰ τους ἕνα μέρος νὰ ξαποστάσουν, κάτι νὰ
δρυσιστοῦνε. Ἐνα χάνι ποὺ δὲν τὸ εἶχε κανεὶς προ-
τύτερα συλλογιστῇ.

Κάτασπρος, ἀτίλειωτος, θλιβερός ἀπλώνονταν
ὁ δρόμος μὲ τὶς θεώρατες λευκὰς ποὺ γέρνανε τίς

κορφές των σὰν πικραμένες. Μέσα στὸ μεσημεριανὸ
λιοῦρι ἡ ἄερξ λαφροκινεῖ τὰ φύλλα τὰς κημέρια
ποὺ χύνουνε τὸ νταντελένιο ἥσκιο τους ἀπάνου στὸ
παχὺ χῶμα τοῦ δρόμου ἔλκεμένο ἀπὸ τῶν κάρρων
τὶς ρόδες. Κάμποτες κόττες σκαλίζουσι χαρούμενες
μὲ τὰ πόδια τους τὶς κοπριές τῶν ἀλόγων. Ἐνα
βῶδι ἀργμασάει τὸ σὰν τοῦ ξαπλωμένου στὸ δι-
πλὰνὸ χωράφι, ἀγκάθια γιομάτα. Ἐνα κάρρο φορ-
τωμένο ὡς ἐκεῖ πᾶνω σὰν περνᾷ καὶ στὴν κορφή
τῶν δειμάτων ξαπλωμένος ὁ ἀγωγιάντης μουρμουρίζει
κάπια τραγουδι, ἐνῶ ὁ ἰδρωτὰς στάζει διαμάντια
στὸ κούτελό του. Τὸ χειμῶνα κολλᾶνε οἱ ρόδες στὶς
λάσπες καὶ ὁ χατζῆς τρέχει πολλές φορές γιὰ νὰ
δώσῃ ἕνα χέρι στὸν ἀγωγιάντη ποὺ ξεθυμαίνει τὴ
φούρκα του στοῦ ἀλόγου τὴ ραχὴ.

Καὶ ψευτοζοῦσε.

Φύττει καὶ μὴ περικολληθῇ μπροστὰ στὴν
πόρτα γιὰ νὰ χῇ ἥσκιο, ἔβαλε καὶ λουλούδια γύρο
γύρο καὶ γιόμισε ὅλος ὁ τόπος ἐκεῖ χρώμα καὶ μυ-
ρουδιά. Νῆδλεπες μόνο τὴν πρασινάδα αὐτὴ μέσα,
στὴ θαμπωτικὴ ἀσπράδα τοῦ δρόμου, δρυσίζουσιν.
Ἐνα κομματι ζωὴ στὴν τόση νέκρα. Οἱ ταξιδιω-
τες βλογοῦσαν τὸ ὄνομα τοῦ χατζῆ.

Ἀξάφνα νὰ καὶ ξεφουρνῇ ἄλλο ἕνα χάνι στὸν
ἴδιον δρόμον.

Ὁ χατζῆς κούνησε τὸ κεφάλι του θλιβερά.

— Γυναίκα! κακὰ μαντάτα. Κάπιοις ζήλεψε
τὰ πλούτια μας.

Καὶ κείνη λαφρόφυλλη

— Ἀς ράχ, ἄντρα, καὶ ἄλλος ψωμί.

Ὁ πόλεμος ἔρχισε, κόφισε στὴν ἀρχὴν φανερός
ἔπειτα. Ἐνὰς ἀπὸ τοὺς δυὸ χατζῆδες ἔπρεπε νὰ
λείψῃ. Κ' οἱ δυὸ δὲν μπορούσαν νὰ ζήσουνε στὸν
ἴδιον δρόμον. Στὴν ἀρχὴ ἄλλαζαν κάποτε καὶ καμ-
μιὰ κοδέντα, ἔπειτα ὅσο τὸ κακὸ ἔναθε κόφανε
καὶ τὴν καλημέρα. Ὁ νέος χατζῆς εἶχε πικρεῖ φι-
λία μὲ ὅλους τοὺς ἀμαζάδες. Τοὺς εἶδε πρὶ φτηνὰ
τὸ σὰν καὶ τὸ κριθάρι γιὰ τῆλογά των, τοὺς συχο-
κερνοῦσε, καὶ αὐτοὶ πάλι τὸν προτιμοῦσαν καὶ τοῦ
φέροναν ταξιδιωτὰς. Τὸ καινουργιὸ χάνι τοὺς τρα-
βοῦσε. Τὸ παλιὸ τὸ βλέπανε τώρα σὰ μαγυρι-
σμένο. Τὰ μάτια περνοῦσαν ἀπ' ὑπὸς χωρὶς νὰ
σταματῆσουν. Τὸ χάνι ρήμαζε. Ἐπαρήκει ἡ περι-
κολληὰ καὶ ἀπομείνανε μόνο τὰ καλκίμα ποὺ τινε
βαστούσαν, σὰ κόκκαλο κανενὸς ζωντανοῦ. Μαρκ-
θῆκανε καὶ τὰ λουλούδια, ἔλειψε ἡ πρασινάδα. χα-

καὶ τοῦ φοροῦσε ρούχα, λέγοντας μαζί καὶ κάπιο
ἔορκι, τῆκανε νὰ περπατῇ φαίνοντο σ' ὅλους τοὺς
ἄλλους ἄνθρωπος καὶ κείνο πῆγαινε κ' ἔβγαζε νερό
καὶ ψώνιζε καὶ μαγέρεθε καὶ σ' ὅλα μᾶς δούλεθε
καὶ μᾶς περετοῦσε πιδέξια. Κ' ἔπειτα, ὅταν ἦταν
ἀρκετὴ ἡ δουλιὰ, θῆκανε πάλι τὴ σκούπα σκούπα ἡ
τὸ γουδοῦρο γουδοῦρο, λέγοντας ἀποπάνου ἄλλο
ἔορκι. Τοῦτο ἐγὼ, ἀγκαλὰ κ' εἶχα πολὺ προσέξει,
δὲ μπορούσα νὰ τὸ μάθω ἀπ' αὐτόνα, γιὰτὶ τὸ κρυβέ-
αν καὶ γιὰ τῆλλα ἦταν πολὺ πρόθυμος. Μὴ μὲρα
ὅμως ἀκουσα κρυφὰ τὸ ἔορκι, ποὺ ἦταν τρισύλλαβο,
ἀφοῦ κρύφτηκα σὲ σκοτεινὸ μέρος. Καὶ κείνος ἔφυγε
γιὰ τὴν ἀγορά, παραγγέλωντας στὸ γουδοῦρο νὰ
κάμῃ ὅσα ἔπρεπε· κ' ἐγὼ τὴν ἄλλη μέρα, ὅταν
κείνος εἶχε κάπια δουλιὰ στὴν ἀγορά, ἀφοῦ πῆρα
τὸ γουδοῦρο καὶ τῶκαμα ἄνθρωπο εἰπόντας παρό-
μοια τὶς τρεῖς συλλαβές, πρόσταξα νὰ φέρῃ νερό.
Κι' ἔμα γιόμισε τὸ λαγῆν καὶ ἔφερε εἶπα: «Πάψε
καὶ μὴ φέρῃς πιά νερό παρὰ γίνου πάλι γουδοῦρο»·
μὰ κείνο δὲν ἤθελε νὰ μὲ ὑπακούσῃ, ἀλλὰ πάντα
ἔφερε νερό, ὡς ποὺ ἀπὸ τὸ κουβάλα-κουβάλα μᾶς
πλημμύρισε τὸ σπίτι. Κ' ἐγὼ μὴ ξέροντας τί νὰ
κάνω μὲ τὸ πρᾶμα—γιὰτὶ φοβόμουν μὴπως θυ-
μώσῃ ὁ Παγκράτης ἔμα γυρίσῃ, καθὼς κ' εἶνε—
ἀφοῦ πῆρα ἕνα τσεκούρι κόψτω στὴ μέση τὸ γουδοῦ-

χερο καὶ τὸ χωρίζω στὰ δύο· μὴ κείνα, ἀφοῦ κα-
θένα χωριστὰ πῆραν ἀπὸνα λαγῆν κουβαλοῦσαν
νερό, καὶ ἀντὶς γιὰ ἕναν εἶχα δυὸ νεροκουβαλητάδες.
Στὸ ἀναμεταξύ φτάνει καὶ ὁ Παγκράτης καὶ νοιώ-
σαντας τὸ τί γίνηκε, κείνα τῆκαμε πάλι ξύλα, κα-
θὼς ἦταν πρὶν τὸ ἔορκι, μὰ καὶ ἀφ' οὗτος ἀφίσαντάς με
κρυφὰ δὲν ξέρω ποῦ πῆγε κ' ἐγίνεν ἄφαντος.

— Τώρα λοιπὸν, εἶπεν ὁ Δεινόμαχος, ξέρεῖς κἄν
ἐκεῖνο, νὰ κάνῃς δηλαδὴ ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ γουδοῦ-
χερο;

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἀποκρίθηκα ἀφ' οὗτος, κατὰ
τὸ μισό· γιὰτὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ξαναφέρω στὴν
πρώτη του κατάστασιν μὴ καὶ γίνῃ νεροκουβαλη-
τῆς, κ' ἔτσι ἀναγκαστικὰ θὰ μᾶς πλημμυρίσῃ τὸ
σπίτι γιομίζοντας νερό.

— Δὲν πάθετε, εἶπα ἐγὼ, νὰ λίτε τέτοιες
φαστιές γέροι ἀνθρώποι; ἂν ἔχῃ γι' ἄλλο, ἀλλὰ του-
λάχιστο γιὰ γάρη τούτων τῶν παιδιῶν ἀφίστε τὶς
παράδοξες καὶ φοβερὲς ἁπλῆς ἱστορίες, μὴπως χωρὶς
νὰ τὸ νοιώσετε γιομίσουν τὴν ψυχὴν τους μὲ τρόμους
καὶ παραμυθολογία. Πρέπει βέβαια νὰ τὰ λυπάστε
καὶ νὰ μὴ τὰ συνθίξετε ν' ἀκούνε τέτοια, ποῦ σ'
ὅλη τους τὴ ζωὴ θὰ τὰ βασανίζουν ὄντας μαζί τους
καὶ θὰ τὰ κάνουν φοβεροῦσιάρηδες, γιομίζοντας τα
μὲ κάθε λογῆς δεισιδαιμονία.

— Καλὰ ποῦ μοῦ τὸ θύμησες, εἶπεν ὁ Ἐφραί-
της, εἰπόντας γιὰ τὴ δεισιδαιμονία. Γιατὶ τί πιστέ-
βεις ἐσύ, Τυχιάδη, γιὰ τὰ τέτοια, λέω δηλαδὴ γιὰ
τὰ μαντεύματα καὶ τὶς προφητείας καὶ τὰ ὅσα μερι-
κοὶ θεομύλητοι φωνάζουν ἡ γιὰ τὰ ὅσα ἀκούγονται
ἀπὸ τὸ ἱερό ἢ γιὰ τὰ μελλούμενα ποὺ προφητεύει
παρθένα ποιητικὰ μιλῶντας; ἢ τὰ χατίς δὲ θὰ πι-
στέψῃς καὶ σ' ἄφτα; Ἐγὼ ὅμως ὅτι ἔχω καὶ κάπιο
ἄγιο δαχτυλίδι, ποὺ ἡ πέτρα του παρασταίνει τὴν
εἰκόνα τοῦ Ἀπόλλωνα τοῦ Πύθιου, καὶ ὅτι ὁ ἴδιος ὁ
Ἀπόλλωνας μοῦ μιλάει, δὲ λέω μὴπως καὶ φανῶ
πῶς ἀπίστευτα καυχιόμην γιὰ τὸν ἑαυτό μου· μὰ
ὅσα τουλάχιστο ἔκουσα στὸ μαντεῖο τοῦ Ἀμφίλο-
χου στὴ Μαλλό, ὅταν ἔζησας κουδέντιας μαζί μου
στὸν ξύπνο μου καὶ μούδωσαν ὁρμήνεις γιὰ τοὺς δι-
κούς μου καὶ ὅσα εἶδα ὁ ἴδιος θέλω νὰ σὰς πῶ ἔπει-
τα μὲ τὴ σειρά τὰ ὅσα εἶδα στὴν Πέργαμον καὶ
ἔκουσα στὰ Πάταρα· γιὰτὶ τὸν καιρὸ ποὺ γυρίζα
ἀπὸ τὴν Αἴγυρον στὴν πατρίδα μου, ἀκούγοντας ὅτι
ἀπὸ τὸ μαντεῖο στὴ Μαλλό ἦταν τὸ πρὶ ξακουστό
καὶ τὸ πρὶ κληθινὸ, καὶ ὅτι προφητεύει καθαρὰ,
ἀπαντώντας λέξη πρὸς λέξη σὲ κείνα ποῦ ἔμα τὰ
γράψῃ κανεὶς στὸ πιττάκι ἤθελε τὰ παραδώσει στὸν
προφήτη, στοχάστηκα ὅτι καλὸ θὲ νῆταν νὰ δοκι-
μάσω στὸ ταξίδι μου τὸ μαντεῖο καὶ νὰ ρωτήσω τὸ

θηκε ἡ μυρουδιά. Μίσα τὸ χάνι ἀπόμεινε γυμνό.
'Αρρώστησε· κ' ἡ ἀγγελάδα καὶ πᾶσι.

Ὁ χατζῆς στυρνώνει τὰ χέρια καὶ κάθεται
ὠρες συλλογισμένος. Τί θ' ἀπογίνει.

Ἦρθε τὸ φθινόπωρο.

Οἱ λεῦκες κουνούσανε θλίβερά τις κορφές τῶνε
σὰν πικραμένες. Ὁ τζιτζίκας βαρέθηκε κ' ἐπαψε
πιὰ τὸ τραγοῦδι του. Ὁ αἶρας σήκωνε σύννεφα τῇ
σκόνῃ τοῦ δρόμου. Στὸν οὐρανὸ ἀργὰ κυλιόντουσαν
μεγάλᾳ μαῦρα σύννεφα. Χοντρές στάλες νεροῦ στα-
λάζανε πότε πότε στὸ φύσημα τοῦ αἶρα.

Ἀρρώστη τοῦ χατζῆ ἡ γυναῖκα. Τρεῖς μέρες
τώρα τὴν ἐτρώει ἡ κάψα. Δίπλα στὴν ψάθα ποῦ
κοίτεται ἓνα κέδρινο κανάτι νερὸ δὲν μπορεῖ νὰ τῆς
σβύσῃ τὴ δίψα. Πίνει, ὅλο πίνει καὶ βογγάει. Ὁ
χατζῆς κάθεται σὲ μιὰ γωνιά μαζωμένος. Ἀπάνου
στὸ τζάκι ἓνα μικρὸ λυχναράκι τσιμπλιασμένο χύνει
τὸ τρεμουλιαρικο φῶς του μὲ κόπο. Ἡ φλόγα μιὰ
χαμηλώνει ποῦ λές καὶ θὰ σβύσῃ, καὶ μιὰ δυναμώ-
νει σὰ νὰ παίρνῃ ἀνασασμὸ ἀπὸ βαθεῖα. Ἐνα χον-
τρὸ κούτσουρο καπνίζει στὸ τζάκι. Ἀπὸ τὰ καλά-
μια τοῦ νταβανιοῦ καπνιές κρέμονται. Τὰ παιδιὰ
ποῦ πλαγιάσανε νηστικά κοιμούνται βαθεῖα. Τὸ πιὸ
μικρὸ λές καὶ χαμογελάει. Στὰ μαραμένᾳ χειλάκια
του κάπια κρινάκια μοσκομυρίζουνε. Ὅζω ἀκούγε-
ται ἓνα κάρρο ποῦ περνάει ἀργὰ ἀργὰ· ὁ ἀγωγι-
κὴς τραγουδαὶ κάπιο τραγοῦδι ἐνῶ οἱ ρόδες τρί-
ζουνε θλίβερά. Εἶναι φίλος τοῦ ὁ χατζῆς καὶ τοῦ
φωνάζει.

— Χατζῆ, καλησπέρα.

— Δὲ θὰ τὴ βγάλω τὴ νύχτα, βογγάει ἡ ἄρ-
ρωστη.

Ὁ χατζῆς γυρίζει μιὰ στιγμὴ τὸ κεφάλι του
κατ' αὐτὴ, κάτι μουρμουρίζει καὶ ξαναπέφτει στὴ
συλλογὴ. Ἡ φλόγα τοῦ λύχνου ἀψηλώνει λιγωμένη.
Ἡ ἄρρωστη βογγάει. Ἀπάνω στὰ κεραμίδια δυὸ
γάτες κυνηγοῦνται καὶ νικουρίζουνε. Ὁ χατζῆς ση-
κώνεται, ἀνοίγει τὴν πόρτα, στέκεται στὸ κατώφλι
καὶ κοιτάζει τὸν οὐρανόν. Τὸ φεγγάρι εἶναι τριγυρι-
σμένο μὲ σύννεφα. Τὸ φῶς του εἶναι χλωμὸ. Ξανα-
μπαίνει καὶ κλείνει ἡσυχὰ τὴν πόρτα πίσω του. Μα-
ζεύεται πάλι στὴ γωνιά του.

— Τὸ γατρὸ, γιατί μὲ χάνεις.

Σηκώνεται γρήγορ' ὁ χατζῆς. Ζυγώνει τὰ παι-
διὰ του ποῦ κοιμούνται καὶ σκύβει ἀπάνου τους σὰ
νὰ θέλῃ νὰ τὰ φιλήσῃ. Ἐπειτα ξεκρεμάει ἀπὸ τὸν
τοῖχο τὸ δίκαννο. Ἡ ἄρρωστη ἀνοίγει τὰ μάτια

θεὸ κάτι γιὰ τὰ μελλούμενα.

Ἐνῶ ἔλεγε ἀκόμη ἀπὸ τὸ Ἐφκράτης, ἰδόντας
ἐγὼ ποῦ ἐμελλε νὰ φτάσῃ τὸ πᾶμα καὶ ὅτι ἀρχίζε
ὄχι μικρὴ τραγωδία γιὰ τὴ μαντεία, καὶ ἐπειδὴ νό-
μισα ὅτι δὲν πρέπει μονάχα ἐγὼ νὰ φαίνομαι πῶς
ἀντιλέω σ' ὅλα, ἀφίσταντας τὸν νὰ ταξιδέβῃ ἀκόμη
ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴ Μαλλὸ—καὶ ἐπειδὴ τὸ νοιούθα
ὅτι στενοχωριόντανε μ' ἐμένα ποῦ ἤμουνα κεῖ σὰν
καταπολεμιστὴς τῆς ψευτιάς εἶπα:

— Μὰ ἐγὼ φέγω νὰ πᾶω νὰ βρῶ τὸ Λεόντιχο·
γιατί ἔχω ἀνάγκη νὰ τὸν ἀνταμώσω· κ' ἐσεῖς,
ἀφοῦ νομίζετε ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὰ τὰ ἀνθρώπινα
φονάχτε τώρα καὶ τοὺς ἰδίους τοὺς θεοὺς νὰ σὰς
βοηθήσουνε στὰ παραμυθολόγια σας.

Κ' ἐνῶ τῆλεγα ἐρεβνὰ καὶ κείνοι χαρούμενοι
ἀρπάζαντας τὴ λεφτεριά ξεφάντωναν, καθὼς ἦταν
φυσικὸ καὶ χόρταιναν ἀπὸ ψευτιές. Τέτοια ἀφοῦ
ἄκουσα, ὁ Φίλοκλη, τοῦ Ἐφκράτη, σοῦρουμαι,
μὰ τὴν ἀλήθεια, σὰν ἐκείνους ποῦ ἔπιανε μούστο,
μὲ προσημένη τὴν κοιλιά, κ' ἔχοντας ἀνάγκη ἀπὸ
ἐμετοῦ. Καὶ μ' ἐφχαρίστησέ μου θάγοράζα ἀπὸ που-
θενὰ ὅσο-ὅσο κανένα γιαντρίκο ποῦ νὰ μὲ κάμῃ νὰ
λησμονήσω τὰ ὅσα ἄκουσα· τέρατα τουλάχιστο καὶ
δαιμόνια καὶ Ἐκάτες θαρρῶ πῶς βλέπω.

ΦΙΛΟΚΛΗΣ. Κ' ἐγὼ, Τυχιάδης, κάτι τέτοιο

— Τί τὸ θέλεις αὐτό;

Ὁ χατζῆς τῆς ἀποκρίνεται

— Πᾶω γιὰ τὸ γατρὸ.

Ὁ χατζῆς δὲν ξαναγύρισε πιά στὸ σπίτι του.
Τὴν ἄλλῃ μέρα ὁ νέος χατζῆς βρέθηκε σκοταμένος
μέσα στὸ χάνι του.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

Στὴν κ. Εἰρήνη Δεντρινού

Φίλε Ταρνόπουλε,

Τώρα μὲ τὰ πρωτοβόρεια ξετάζοντας τὰ χειρό-
γραφα μου εὗρηκα μαζί μὲ ἄλλα ἓνα παλιὸ μονό-
φυλλο χειρόγραφο λιγάκι φθαρμένο ἀπὸ τὴν πολυ-
καιρία ποῦ μὲ μίᾱς τὰ μάτια μου κεῖ ρίχτηκαν
κ' ἡ ψυχὴ μου ἀναγελῶντας τὸ εἶδε μ' ἓνα βαρὺ χτυ-
πόκαρδο τῆς καρδιάς. Τὸ χειρόγραφο ἔφερε μερο-
μηνία Γενάρης 1896. Νέος τότε 23 χρονῶν, λεβέν-
της γιομάτος ὀρμῇ, ἔρωτα κ' ἀγάπῃ εἶχα γνωρίσῃ
στὸ δρόμο μου τὴν Κ. Δεντρινού, ποῦ παιδοῦλα
τότε, μαθήτρια τοῦ Ἀρσακείου, μὲ τὰ κοντὰ της
φουστάνια καὶ μὲ τὴ χαροπὴ ὀψὲς της διψοῦσε νὰ
γνωριστῇ μὲ κάθε ποιητὴ καὶ πεζογράφο.

Μιὰ μέρα μοῦ μῆνυσε πῶς μῆθελε νὰ μὲ δῇ.
Κατάλαβα τί συνέβαινε καὶ χαρούμενος πῆγα στὸ
φιλικὸ μου σπίτι της. Ἀφοῦ τότες πολλὰ μιλή-
σαμε γιὰ Ψυχάρη, γιὰ φιλολογία καὶ ποίησιν κ'
ἀφοῦ διαβάσαμε κάπια ποιήματά της, μοῦδωκε ἓνα
Album μὲ τὴν παράκλησιν κατὶ νὰ τῆς γράψω
ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι μου. Ὁλόχαρος τότε τὸ πῆρα σημά
μου καὶ ἀφοῦ πολὺ, πολὺ σκέφτηκα, ἀποφάσισα σο-
βαρὰ, σοβαρὰ σὰν γέροντας ποῦ δίνει συμβουλές,
κάτι νὰ τῆς γράψω γιὰ τὴν Εὐτυχία, ποῦ ἔξερα
ὅτι κ' αὐτὴ μιὰ μέρα μεγαλώνοντας θὰ τὴν πο-
θοῦσε καὶ θὰ τὴν ζητοῦσε τόσο θερμὰ στὸν ἔρωτα
καὶ στὴν Ἀγάπῃ.

Τώρα ὅσες φορές συναντᾶω τὴν κυρία Δεντρινού
καὶ μιλοῦμε νὰ συνηθισμένα τῶν ποιητῶν, αὐτὴ
μὲ κάπια σοβαρότητα, μ' ἓνα κρυφὸ πόνο ποῦ ἐγὼ
τὸν βλέπω μὰ κείνη δὲν τὸν φανερώνει, μ' ἓνα με-

κέρδις ἀπὸ τὴ δῆγηση· εἶναι ἀληθινὸ βέβαια ἀπὸ
ποῦ λένε, ὅτι δὲ λυσισαζοῦνε μονάχα καὶ φοβοῦνται
τὸ νερὸ ἀφοῦ ποῦ θὰ τοὺς δαγκάνανε λυσισαζμένα
σκυλιά, παρὰ κ' ἐνίσως δαγκάσῃ κανέναν ὁ δαγκα-
μένος ἄνθρωπος παρόμοια καὶ κείνος φοβάται. Λοι-
πὸν κ' ἐστὶ μοῦ φαίνεται ὅτι, ἀφοῦ δαγκάστηκες
στοῦ Ἐφκράτη ἀπὸ τις πολλὰς ψευτιές, ἔχεις κολ-
λήσει καὶ σ' ἐμένα τὴ δαγκωματιά. Τόσο πολὺ μοῦ
γιόμισες τὴν ψυχὴ μὲ φαντάσματα.

ΤΥΧΙΑΔΗΣ. Μὰ ἂς μὴ φοβόμαστε, ἀγκυπητέ
μου, ἔχοντας ἀντιφάρμακο γιὰ τὰ τέτοια τὴν ἀλή-
θεια καὶ πρό πάντων τὴν ὀρθὴ σκέψιν, ποῦ ἄμα τήνε
μεταχειρίζομαστε, δὲ θὰ μᾶς ταραξῇ κανένα ἀπὸ
τὰ ἄσκοπα κ' ἀνόητα ἀπὸ τὰ ψέματα.

Μετὰφρασμα ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

γάλον ἐνθουσιασμὸ μοῦ λέγει: «Κύριε Σταύρε, ἡ
«Εὐτυχία» ποῦ μὴ φορὰ μοῦ γράψατε στὸ πρῶτο
Album μου μ' ἔρεσε τόσο πολὺ, τόσο ἐνθουσιαζού-
μαι, σὰν τὴ διαβάζω, ποῦ μπορῶ νὰ σὰς πῶ ὅτι
εἶναι τόμορφότερο ἀπὸ τὰ ἔργα σας».

Ἀντιγράφοντας σήμερα αὐτὸ τὸ ἐνθύμημα σοῦ
τὸ στέλνω γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν ὅσοι διψοῦνε εὐτυχία,
μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ μὴ φορὰ παιδοῦλα καὶ σή-
μερα κ. Δεντρινού θὰ μᾶς συμπαθήσῃ γιὰ τὴ δη-
μοσίευσιν.

Κέρκυρα 9 τοῦ 8βρη 1905

Ὁ φίλος σου
ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Πόσο γλυκιὰ καὶ ποθητὴ εἶναι ἡ εὐτυχία, μὰ
καὶ πόσους καημοὺς κρύβει στὰ περιζήτητα κεί-
λῃ της.

Πότε τὴ βλέπουμε τόσο μικρὴ, τόσο ἀγνώριστη,
ποῦ οὔτε σκεφτόμαστε νὰ τὴ θωρήσουμε, μὰ κάποτε
τὴν ἔχουμε σιμὰ μας ποῦ γλυκὰ αἰστανόμαστε τὴν
εὐωδίαν καὶ χάριν της, τὴν ὁμορφάδα καὶ τὰ καλὰ της.

Ἡ εὐτυχία εἶναι τρελλή — Εἶναι πνεύμα ἄστατο.

Τρέχει δὴ κ' ἐκεῖ ἀδιάφορη, παιγνιδίστρα καὶ
τρελλή, σὰν τὴν ἐλαφρὴ πεταλούδα πάνω στὰ δροσερὰ
κ' εὐωδιασμένα λουλούδια τῆς ἀνοιξιᾶς καὶ τοῦ χυ-
νόπαρου.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ κάθεται στὰ δροσερὰ φύλλα ῥό-
δου... Ἐστὶ ἄθῳος καὶ μικρὸς τρέχεις χαρούμενος
μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν πιάσῃς. Ἀνοίγεις μὲ χτυπό-
καρδο τὰ τρεμουλιαστὰ δάχτυλά σου... τὰ κλείς... τὰ
σφίγγεις, νομίζεις ὅτι τὴν κρατεῖς, ὅτι τὴν ἔχεις
δική σου, μὰ τοῦ κἀκου, αὐτὴ ἐπέταξε ἐχάθηκε στὸ
δρόμο τοῦ φθαρτοῦ κόσμου ποῦ τότε λέμε Ζωή.

Εἶναι ἄστατη καὶ ἄπιαστη ἡ εὐτυχία.

Εἶναι πεταλούδα τρελλή.

Σὺ δροσερὴ καὶ τρυφερὴ μυρτοῦλα, ἄθῳα παρ-
θένα, ποῦ σὲ στοιλίζουν ἐβγένεια τῆς ψυχῆς,
λάμψη καὶ δύναμι τῶν ματιῶν, κάλλη κ' ὁμορ-
φίε, ποτε μὴ θείλῃς νὰ τρέξῃς καὶ νὰ χαθῇς στὸ
δρόμο τῆς Εὐτυχίας. Μὴ θείλῃς ποτε νὰ τὴν
πιάσῃς.

Εἶναι ἄστατη ἡ εὐτυχία.

Εἶναι πεταλούδα τρελλή.

Μονάχη της θὰ πέσῃ στὴ λάμψη καὶ στὴ φλόγα
τῆς ἀγγελικῆς καὶ ὠραίας παρθενίας σου.

Κέρκυρα Γενναρίου 1896

(Ἀπὸ τὸ Album τῆς κ. Δεντρινού)

ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Κ. ΠΑΛΑΜΑ—«ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

Στὴ «Ζυγαριὰ» τῆς Μόσχας, στὸ γνωστὸ νεω-
τεριστικὸ φιλολογικὸ περιοδικόν, καὶ στὸ φύλλο τοῦ
Ἀλωνάρη, ὁ συνεργάτης μας κ. Μιχ. Λυκαρδόπουλος
τύπωσε μὴ κριτικὴ γιὰ τὰ «Γράμματα» τοῦ Πα-
λαμά. Τὴ μεταφράζουμε ὁλόκληρη.

«Υπάρχουν τόσο λίγα βιβλία ποῦ νὰ ξετάζουν
τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία (καὶ στὴ Ρωμαϊκὴ γλῶσ-
σα ἀκόμη), ποῦ δὲ μπορεῖ νὰ μὴ χαιρετῆσῃ κανεὶς
κάθε νέο ἔργο αὐτοῦ τοῦ εἶδους, καὶ μάλιστα ὅτα
φέρνει γιὰ ὑπογραφή ἓνα τέτοιο ὄνομα σὰν τοῦ Κ.
Παλαμά. Τὸ βιβλίον ποῦχομε μπροστά μας — ὁ
πρῶτος τόμος ὁλόκληρης σειρᾶς ποῦ μᾶς ἔχει τάξει
ὁ συγγραφέας — εἶναι μιὰ συλλογὴ τῶν πρὸ ἐνδιαφερ-